

Telers van suikerbieten moeten de komende jaren rekening blijven houden met turbulentie op de suikermarkt door Europese en mondiale handelsmaatregelen, vertelt Albert Markusse, topman van Suiker Unie. Markusse over de integratie van CSM Suiker, de quotumkorting, zorgen over het WTO-overleg en het mogelijk verwerken en verkopen van rietsuiker.

Door: Eric de Lijster
Fotografie: Peter Roek

Grote witte wolken stomen uit de schoorsteen van de suikerfabriek in Dinteloord. Meegevoerd door een straffe westenwind vormen zij een lange witte sliert in de blauwe lucht. En verspreiden zij en passant de karakteristieke zoete bietenlucht over de nabije omgeving. Het moge duidelijk zijn, de suikerfabriek draait op volle toeren. Albert Markusse vindt het een indrukwekkend schouwspel, als hij 's ochtends in alle vroegte via de A29 uit het Noorden naar Dinteloord rijdt. „Zeker tegen het licht van de

opkomende zon. Dan zie je heel fraai het donkere silhouet van de draaiende fabriek.”

Het is de eerste bietencampagne na het opgaan van CSM Suiker in Suiker Unie het afgelopen voorjaar. Toen is direct besloten tot het organiseren van één campagne rond de drie suikerfabrieken in Dinteloord, Vierverlaten en Groningen. „Dat is een hele logistieke klus geweest, maar tot nu toe verloopt de campagne prima. Vergeet niet dat de drie fabrieken dagelijks 54.000 ton bieten verwerken, die door tweeduizend vrachtwagens wordt aangevoerd. Dat is een massa aan logistieke bewegingen.” De kwaliteit van de suikerbieten overtreft de verwachtingen. Het suikergehalte ligt begin december op gemiddeld 17,3 procent. „Daarbij zijn ook telers dicht tegen de 18 procent”, schetst Markusse. „Enorm hoog. Heel positief.” De wortelopbrengsten zijn door de weers-extremen tijdens en net na de zaai wisselend. In Noord- en Oost-Nederland is de oogst goed, in het westen en zuiden wil er wel eens een negatieve uitglijder tussen zitten. „Gemiddeld is de opbrengst 65 ton bieten per hectare. Dat is niet verkeerd.”

Overstap gemaakt

Net als veel telers van suikerbieten heeft Albert Markusse afgelopen voorjaar ook de overstap gemaakt van CSM Suiker naar Cosun/Suiker Unie. Dat na een carrière van zeventien jaar bij het concern CSM, waarvan elf jaar bij de suikerdivisie. De laatste jaren was Markusse algemeen directeur van CSM Suiker. Dezelfde post bekleedt hij nu enkele weken bij Suiker Unie, als opvolger van de met pensioen gaande Lex Roberti. „Voor de Nederlandse suikersector is het samengaan van Suiker Unie en CSM Suiker een goede stap geweest”, blikt Markusse terug. „Samen hebben wij met een aandeel van vijf procent op de Europese suikermarkt een sterkere concurrentiepositie. Wij werken nu aan een efficiëntere verwerking, een lagere

kostprijs, een betere logistiek, minder overhead en noem maar op. Binnen drie jaar willen wij op jaarbasis vijftien tot twintig miljoen euro aan kosten besparen. Dat gaan wij zeker halen.”

De integratie van CSM Suiker in Suiker Unie loopt volgens plan, vertelt Markusse. De komende maanden staan er nog diverse operaties - of zoals Markusse omschrijft: 'mijlpalen' - op de rol. „De laatste maanden hebben wij de bietencampagnes samengevoegd en de organisatie, zoals de agrarische dienst, de commerciële afdeling en de administratie, gebundeld. Eind dit jaar gaat het hoofdkantoor van CSM Suiker in Diemen dicht. Begin volgend jaar behoren dan alle automatiseringssystemen binnen Suiker Unie gelijkgeschakeld te zijn.”

Merk CSM verdwijnt

In de loop van volgend jaar wordt de productie van de specialiteitenfabriek in Breda overgebracht naar de locaties in Roosendaal (voor de vloeibare producten als stropen) en Puttershoek (voor de droge suikerproducten). De Bredase fabriek sluit dan haar deuren. „En op 1 juli 2008 gaan alle supermarkten die nog suikerproducten van het merk CSM in hun assortiment hebben, over op het merk Van Gilse. Dat moet in een keer gebeuren en dat is een grote logistieke operatie”, blikt Markusse vooruit. „Wij mogen niet met een grote hoeveelheid verpakkingsmateriaal blijven zitten, maar kunnen onze klanten voor deze datum ook geen 'nee' verkopen. Dat vraagt een slimme aanpak.”

Het verdwijnen van het merk CSM uit de schappen is ook de laatste grote operatie uit de bundeling van Suiker Unie en CSM Suiker. Na medio volgend jaar is het vooral intern de organisatie bijlijpen, verwacht Markusse. De krimp in de bietenverwerking door het aanbieden door Cosun van 13,5 procent van het Nederlandse bietenquotum voor de opkoopregeling van de Europese Unie, zoals de coöpe-

‘Rietsuiker verwerken

ratie begin volgend jaar van plan is, heeft voor Suiker Unie vooralsnog weinig gevolgen. „We gaan structureel minder bieten verwerken, dat is zeker. Maar dit jaar draaien wij ook al met een preventieve korting van 13,5 procent op het quotum.”

Hoewel de verwerking structureel krimpt, is een sluiting van één van de twee fabrieken in Groningen - zoals telers wel eens uit de losse pols suggereren om de kosten te drukken - volgens Markusse voorlopig niet aan de orde. „Eerst moet voor heel Europa de balans worden opgemaakt hoeveel suikerquotum er door de lidstaten wordt ingeleverd.”

Quotumverkoop goede zaak

Het verkopen van het 13,5 procent van het Nederlandse suikerquotum aan Brussel is, gelet op de marktomstandigheden, een goed besluit, benadrukt Markusse. De Europese productie aan quotumsuiker moet met zes miljoen ton omlaag tot twaalf miljoen ton. Inmiddels is in de laatste twee jaar door diverse landen 2,2 miljoen ton van de hand gedaan, waardoor nog 3,8 miljoen ton moet worden ingeleverd. „Dat is óf nu vrijwillig, óf in 2010 verplicht”, verklaart Markusse. „Vergeet ook niet dat Suiker Unie op basis van het huidige basisquotum komend jaar 140 miljoen euro aan Brussel moet afdragen. Door nu een deel van het quotum in te leveren, wordt ook deze rekening lager. Als wij nu niet inleveren, worden wij later alsnog gekort maar dan zonder financiële compensatie.”

Begin deze maand hadden telers drie procent van het quotum ingeleverd. Hoewel dat nog ruim verwijderd is van de doelstelling, noemt Markusse het conform de verwachting. „Veel telers denken uiteraard nog goed na voordat zij hun besluit nemen. Dat is ook niet makkelijk en hangt vanzelfsprekend ook af van de individuele bedrijfssituatie.”

Vooralsnog wil men bedrijven ver van suiker-

fabrieken aflaggen, en daardoor een hogere prijs kunnen krijgen, hebben quotum aangeboden. De regeling beantwoordt dan ook aan het doel, constateert Markusse. „De transportkosten zijn een voornaam deel van de kostprijs. Als wij die op deze wijze kunnen drukken, verbeteren wij ook het rendement van de bietenteelt.” Maar de tijden van suikerbieten als ‘het gouden gewas’ zijn enigszins voorbij. „De Europese basisprijs voor suiker gaat volgend jaar weer flink dalen. Bovendien heeft de winst van Suiker Unie te lijden van de hoge heffingen. Voor telers en suikerindustrie wordt 2008 een moeilijk jaar”, concludeert Markusse. „Daarbij is het echter onze taak om het saldo van de bietenteelt interessant te houden voor de telers. We moeten competitief blijven met andere gewassen als graan.”

Importheffingen ter discussie

De directeur kan zich goed voorstellen dat telers de voortdurende ingrepen van euro-commissaris Mariann Fischer Boel op de suikerproductie frustrerend vinden. „Je blijft afhankelijk van de Brusselse regels. De route is bekend, hoe de weg wordt bewandeld niet. Dat geeft spanningen.” Markusse kijkt echter ook met zorg naar de onderhandelingen in het wereldhandelsoverleg WTO. Hij vreest dat de Europese Unie de agrarische handel heel snel weggeeft in ruil voor toezeggingen in andere sectoren. „Er zijn signalen dat importheffingen worden teruggebracht met zeventig procent. Daarmee zet je de deur open voor suiker uit Brazilië en India, landen waarmee qua kostprijs amper valt te concurreren. Bedenk daarbij dat de wereldmarkt op dit moment kampt met een overschot van tien miljoen ton suiker, vooral door een enorme groei van de suikerproductie in India. De prijzen zijn sinds vorig jaar gehalveerd tot 190 euro per ton suiker. Nog maar heel weinig mensen realiseren zich wat voor impact zulke besluiten kunnen heb-

ben. Fischer Boel blijkt in Brussel niet in staat een vuist te maken tegen handelscommissaris Peter Mandelson.”

Rietsuiker verwerken

De Europese consumptie van suiker bedraagt jaarlijks ongeveer 16,5 miljoen ton. Het saneren van de suikersector tot een productie van twaalf miljoen ton schept dan ook ruimte voor drie tot vier miljoen ton rietsuiker uit voormalige koloniën en ontwikkelingslanden op de Europese suikermarkt. Dit is een onderdeel van de besluiten in Brussel over de suikermarktordering. Rietsuiker kan ook voor Suiker Unie interessant zijn, laat Markusse doorschemeren, als het bedrijf door een tekort aan bietsuiker zijn klanten niet kan bedienen.

Primair belang voor Suiker Unie is het voor een zo hoog mogelijke prijs verkopen van de quotumsuiker, benadrukt Markusse. „Maar als wij bovenop de hoeveelheid quotumsuiker nog meer suiker kunnen verkopen, is rietsuiker uit deze landen een optie. Dat hangt met het oog op de kosten een beetje af waar het aan land komt, maar daarin heeft Nederland geen slechte positie met havens in Rotterdam, Delfzijl en Antwerpen. Deze ruwe rietsuiker kunnen wij in onze fabrieken weer verder raffineren.”

Dat kan door de ruwe suiker bij te mengen tijdens een bietencampagne, maar ook het opstarten van een fabriek in de zomer voor de raffinage is als optie onderzocht. „Onze fabrieken zijn daar niet helemaal op ingesteld, maar met bepaalde aanpassingen moet dat lukken.” Markusse weet dat zulke beslissingen raar kunnen overkomen in een periode waarin de Nederlandse bietenteelt moet krimpen. „Dit zijn echter de gevolgen van het Europees beleid. Als Suiker Unie extra kan verdienen aan de verkoop van rietsuiker uit deze regeling, moeten wij dat niet nalaten. Daar profiteert uiteindelijk ook de bietenteler weer van.”

‘Europa
zet deur
open voor
suiker uit
Brazilië en
India’

en verkopen is een optie’